

РЕШЕНИЕ

№ 255

гр. София, 06.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, V ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на осми април през две
хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ивайло П. Георгиев

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Ивайло П. Георгиев Гражданско дело №
20211800100708 по описа за 2021 година

Производството по делото е образувано по искова молба на Д. В. ЯНК.
срещу Софийския районен съд и Софийския градски съд.

Ищецът твърди, че предявил пред Софийския районен съд искове,
които следвало да се разгледат по реда на бързото производство – чл. 310 и
сл. от ГПК. По тях било образувано гр.д. № 24335/2015 г. по описа на СРС,
ГО, 73 състав. Пред този съд, обаче, производството по делото продължило
повече от три години и половина. Постановеното първоинстанционно
решение било обжалвано, като по жалбата било образувано в.гр.д. №
15740/2018 г. по описа на СГС, IV-Б състав. Въззивният съд уважил
предявените искове, но делото продължило почти 2 години. По подадена
касационна жалба, делото било администрирано до ВКС, където приключило
окончателно след 3 месеца с определение № 809/21.12.2020 г., постановено по
гр.д.№ 2360/2020 г. по описа на ВКС, IV-то ГО.

Ищецът сочи, че по този начин общата продължителност трудовото
дело била 5 години, 7 месеца и 16 дни, от които особено съществен дял имат
производствата пред СРС и СГС, поради което счита, че тези съдилища му
дължат обезщетение за забавянето.

Поддържа, че бил сезирал Специализираното звено към Инспектората
на Висшия съдебен съвет по глава III “а” от ЗСВ - за нарушаване на правото
на разглеждане и решаване в разумен срок на гр.д. № 24335/2015 г. по описа
на СРС, ГО, 73 състав. Специализираното звено извършило проверка, за която
съставило констативен протокол от 29.04.2021 г., с който е констатирало
забавяне на производството и е определило обезщетение в размер на 2900 лв.
Ищецът заявява, че не приел така предложеното обезщетение, тъй като го
намира за занижено, символично и дори подигравателно. Счита, че по този
начин се изпълнява предпоставката по чл. 8, ал. 2 от ЗОДОВ за претендиране
на обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди по съдебен

ред. Твърди, че същите са значителни и че са търпени продължително време, през което той изпитвал несигурност за крайния изход на делото, а това го тормозело и го натоварвало психически. Бил изгубил доверие в съда и неговата ефективност. Постоянно се чувствал потиснат и притеснен. Изтъква, че, през дългия период на разглеждане на делото, здравословното му състояние също се влошило, като през лятото на 2020 г. бил преосвидетелстван от ТЕЛК, като процентът на трайно намалена работоспособност бил увеличен от 60 на 75 %. Отделно от това, дълго време бил и без трудови доходи и нямал възможност да се грижи за семейството си, което повлияло негативно на семейните му отношения и увеличило стреса, който изживявал. Счита, че са налице предпоставките по чл. 26 от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение за нарушаване на правото му да се разгледа делото в разумен срок. Цитира практика на ЕСПЧ относно основните критерии за определяне на обезщетението. Моли съда да осъди солидарно ответниците да му заплатят сумата от 12800 евро, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени му от нарушение на правото за разглеждане и решаване в разумен срок на гр.д. № 24335/2015 г. по описа на СРС, ГО, 73 състав, ведно със законната лихва, считано от датата на приключването му (21.12.2020г.) до окончателното изплащане на вземането. С допълнителна молба уточнява, че размерът на претендираното обезщетение е 25034,62 лв., а като основание за солидарното осъждане на ответниците сочи разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от ЗОДОВ. Претендира разноски. Представя писмени доказателства. Прави доказателствени искания.

Преписи от исковата молба с доказателствата са връчени на ответниците, и в срока по чл. 131 от ГПК са постъпили писмени отговори, с които се оспорва предявения иск.

Ответникът Софийски градски съд намира за недоказано твърдението на ищеца, че не бил приел предложеното му от министъра на правосъдието обезщетение в размер на 2900 лева, чието доказване е в тежест на ищеца. Оттук прави извод, че предявеният иск е недопустим. По същество оспорва предявения иск по основание и размер. При възприемане на принципно цитираните от ищеца критерии относно основателността на обезщетението и неговия размер, счита, че СГС не е допуснал нарушение на изискването за разглеждане и решаване в разумен срок на в.гр.д. № 15740/2018 г. Намира, че трудовоправният спор, за чието забавяне ищецът претендира обезщетение, се е отличавал с висока фактическа и правна сложност. Поддържа, че понятието „разумен срок“ не е равнозначно на „кратък срок“, като цитира практика на ЕСПЧ в този смисъл. Счита, че отделните процесуални действия на съда нямали самостоятелно значение за преценката относно разумността на срока, като дори неспазването на процесуалните срокове по вътрешното право не винаги обуславяло извод за неразумна продължителност на производството, тъй като от значение била само общата му продължителност. Изтъква и високата натовареност на СГС и насрочването на делото за разглеждане в открито съдебно заседание на първата възможна дата след съдебната ваканция. Позовава се на чл. 329 от ЗСВ и на обявената в страната извънредна епидемична обстановка от 13.03.2020 г. Оспорва, ищецът да е търпял описаните в исковата молба неимуществени вреди, както и причинната им връзка с действията и бездействията на СГС. Сочи, че по време на висящността на процесното гражданско дело ищецът Д.Я. е бил същевременно страна и по друго висящо съдебно производство, което има за предмет обезщетение за неимуществени вреди, вследствие на допуснато от

работодателя му дискриминационно отношение (гр.д. № 2706/2019 г. по описа на СРС, ГО, 47 състав, респ. като в.гр.д.№ 11516/2020 г. по описа на СГС, ГО, IV-Е въззивен състав). Твърди, че по това производство се претендира обезщетение за вреди, идентични с процесите, но причинени от действието на друг правопораждащ фактически състав. Счита, че човешката личност е единна, и въздействието на множество фактори, които не могат да бъдат отграничени един от друг, прекъсва причинния процес, респ. намалява интензитета на засягането, а е допустимо да не се присъжда обезщетение, щом не се установява да са търпени вреди. Изразява становище, че повишеният процент на загуба на работоспособност не се намира в причинна връзка с продължителната висящност на гр.д.№ 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС, а се дължи на придружаващи заболявания на ищеца. Оспорва иска по размер, като счита, че претенцията за неимуществени вреди не съответства на принципа за справедливост, установен с чл. 52 от ЗЗД. Оспорва претенцията за законна лихва, вкл. в случай на уважаване на иска, тъй като ищецът не бил приел предложеното му обезщетение и така се поставил в забава като кредитор, като в този смисъл цитира Решение № 30 от 07.05.2019 г. по гр. д. № 2125/2018 г., III г. о. на ВКС. Присъединява се към искането на ищеца за прилагане на гр.д.№ 24335 по описа за 2015 г. на СРС. Не възразява да се приемат част от представените с исковата молба доказателства, нито срещу искането за събиране на гласни доказателства. Прави доказателствени искания. Моли съда да отхвърли изцяло предявения срещу СГС иск. Претендира разноски. Представя списък по чл. 80 от ГПК. Счита, че в полза на ищеца разноски не следва да бъдат присъждани, а при условията на евентуалност, прави възражение за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар по реда на чл. 78, ал. 5 от ГПК.

Ответникът Софийски районен съд оспорва предявения иск. Акцентира върху критериите и предпоставките за уважаване на иска по чл. 26 от ЗОДОВ, изведени от нормативната уредба и практиката на ЕСПЧ. Сочи, че разумната продължителност на производството се оценява с оглед обстоятелствата по делото, като се търси баланс между интересите на лицето възможно най-бързо да получи решение от една страна, и необходимостта от внимателно проучване и правилно провеждане на производството – от друга страна. Счита, че следва да се отчита евентуално съпричиняване от страна на ищеца за евентуално установено забавено разглеждане на делото. Подчертава, че Софийският районен съд с едно от най-натоварените в страната съдилища. Изтъква действията, предприети по отношение на председателя на СРС, 73-ти състав, с оглед дисциплинирането му за спазване на сроковете за разглеждане и решаване на образуваните пред него дела (дисц. дело № 26/2017 г., довело до налагане на дисциплинарно наказание „забележка“). Изразява становище, че част от претендираните от ищеца неимуществени вреди са недоказани, респ. не са пряка и непосредствена последица от продължителността на производството по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС, 73 състав. Оспорва размера на обезщетението в светлината на чл. 52 от ЗЗД. Оспорва и претенцията за присъждане на мораторно обезщетение, като сочи, че ищецът е отхвърлил направеното му предложение за заплащане на обезщетение в административното производство пред Министъра на правосъдието, с което се е поставил в забава като кредитор и така е освободил длъжника от неговата забава. Моли съда да отхвърли иска. Претендира разноски. Не възразява срещу представените от ищеца доказателства и направените доказателствени искания. Представя препис-извлечение от регистъра на дисциплинарите

производства по Закона за съдебната власт срещу съдии за 2017 г.

В първото открито съдебно заседание ищецът, чрез адв. Ю., е поддържал исковата си молба, и е оспорил възраженията на ответниците. Подчертава, че в настоящото производство претендира обезщетение за вреди, претърпени след уволнението на доверителя му, и във връзка с бавното правосъдие, което е получил по делото за оспорване на уволнението си като незаконно. Представя списък на разноските.

В открито съдебно заседание ответникът Софийски градски съд се представлява от съдебния помощник С. Р., която поддържа отговора на исковата молба и изложените в него възражения.

В открито съдебно заседание по делото ответникът Софийски районен съд моли съда да отхвърли иска на Д.Я. като неоснователен и недоказан, по аргументи, изложени в отговора на исковата молба. Претендира разноски. Представя писмена защита, с която поддържа, че ищецът не бил доказал настъпването на претендираните от него неимуществени вреди като пряка и непосредствена последица от прекомерната продължителност на производството по гр.д. № 24335/2015г. на СРС. Изтъква, че делото се е характеризирало с фактическа и правна сложност, наложила събирането на множество доказателства в хода на процеса. Действията на съдебния състав били съобразени с необходимостта от осигуряване на правилно провеждане на производството и законосъобразното решаване на правния спор. Сочи, че разумната продължителност на делото не винаги е кратка. Прави извод, че в случая делото не е продължило извън разумния срок. Оспорва достоверността на показанията на св. Я.а – съпруга на ищеца и ги съпоставя с останалите събрани по делото доказателства. Подчертава, че през процесния период ищецът е бил страна и по друго съдебно производство, което също било предизвикало отрицателни емоции и напрежение. Като допълнителен източник на неприятни преживявания изтъква и сериозния здравословен проблем на едно от децата на ищеца. Позовава се на съдебна практика на ЕСПЧ, съгласно която е възможно, дори при установена неразумна продължителност на съдебното производство, да не се присъди обезщетение за неимуществени вреди, ако страната не докаже, че е претърпяла такива. Моли съда да отхвърли предявения иск. Претендира разноски.

В открито съдебно заседание представителят на прокуратурата, като контролираща страна, счита, че искът е допустим и частично основателен. Сочи, че е налице известно забавяне на делото пред СРС, по което Я. е бил ищец. Намира, че, следва да се отчете трудовоправния характер на спора, който съобразно ГПК следва да се разглежда като бързо производство. Позовава се на съдебна практика, съгласно която е налице оборима, но силна презумпция, че забавянето на производството причинява неимуществени вреди. Моли съда, при постановяване на съдебния акт да съобрази разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД.

Съдът, след като прецени твърденията на страните и събраните по делото доказателства, намира за установена следната фактическа обстановка.

От приложенияте към настоящото дело материали по гр.д. № 24335/2015г. на СРС се установява, че, със Заповед № 443/08.04.2015г. на изпълнителния директор на Л.С.“ ЕАД, е прекратен трудовият договор на Д. В. ЯНК. с дружеството.

На 05.05.2015г. Я. е предявил пред Софийския районен съд искове с

правна квалификация чл. 344, ал. 1, т. 1 и 2, както и чл. 317, ал. 4 от КТ, вр. чл. 217 от КТ, за признаване на уволнението му за незаконно и възстановяване на заеманата преди уволнението длъжност, както и за осъждане на работодателя да заплати на ищеца обезщетение за неизпълнение на предписание на ТЕЛК за неговото трудоустрояване. С исковата молба се представят 45 документа и се отправят множество доказателствени искания.

На 29.07.2015г. е постъпил отговор, с който ответникът оспорва жалбата, представя писмени доказателства, описани под 282 позиции.

На 06.08.2015г. съдът е насрочил делото за разглеждане в открито съдебно заседание на 20.11.2015г. и се е произнесъл по доказателствените искания, като е допуснал две експертизи и събиране на гласни доказателства, а също и е задължил четири неучастващи по делото лица да представят намиращи се при тях документи.

В проведеното първо открито съдебно заседание по делото е разпитан един свидетел. Не са приети заключения по допуснатите експертизи поради непредставяне на такива.

В следващото открито съдебно заседание на 16.03.2016г. е било прието заключение по ССЧЕ и е разпитан един свидетел. Поради непредставяне на заключение по СМЕ и формулирани допълнителни задачи от страните към тази експертиза, делото е било отложено.

В открито съдебно заседание на 10.10.2016г. е било прието заключение по комплексна СМЕ. Тъй като страните са поставили допълнителни задачи към нея и са поискали назначаване на допълнителна ССЧЕ, делото отново е било отложено за 17.02.2017г.

С определение от 16.02.2017г. разглеждането на делото е било отложено за 24.02.2017г. поради неотложен служебен ангажимент на съдията-докладчик във ВСС.

На тази дата е проведено поредното открито съдебно заседание по делото. В него е прието заключението по допълнителната ССЧЕ, но, поради оспорване на последното от страна на ищеца, е била допусната повторна ССЧЕ. Също така е била допусната и допълнителна СМЕ по искане на ответника.

В следващото открито съдебно заседание на 19.05.2017г. не се е явило нито едно от определените вещи лица, поради което делото е било отложено за 17.11.2017г.

На тази дата е било проведено последното открито съдебно заседание пред районния съд, в което са приети изготвените заключения, и, след отхвърляне на поредното искане на ищеца за допускане на СМЕ, е даден ход на устните състезания.

На 23.01.2018г. ищецът е депозирал молба до СГС за определяне на подходящ срок за постановяване на решение по делото.

На 08.02.2018г. ищецът е депозирал втора молба в същия смисъл, като е подчертал, че става въпрос за бързо производство, но районният съд не е взел отношение по подадената предходна молба по чл. 255 от ГПК.

На 19.02.2018г. и 01.06.2018г. са постъпили още две молби в същия смисъл.

На 12.06.2018г. СРС е постановил решение по делото, с което отхвърля предъявените искове.

На 24.07.2018г. ответникът е подал молба за допълване на постановеното решение в частта за разноските.

На 19.09.2018г. е постъпил отговор на тази молба, а на 24.10.2018г. съдът е постановил определение по чл. 248 от ГПК.

Междувременно, на 29.06.2018г. е постъпила въззивна жалба от ищеца срещу постановеното по делото решение, а на 15.08.2018г. – отговор на въззивната жалба от страна на „Л.С.“ ЕАД.

Делото е постъпило във въззивната инстанция (Софийски градски съд) на 23.11.2018г., където е било разпределено на съдия- докладчик на същата дата, а с определение от 13.02.2019г. е било насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание на 14.10.2019г., в което е бил даден ход на устните състезания.

С Решение № 1559/26.02.2020г. по делото е било потвърдено първоинстанционното решение в частта му, с която е отхвърлен искът по чл. 317, ал. 4, вр. чл. 217 от КТ. Със същото решение е отменено обжалваното първоинстанционно решение в частта му, с която са отхвърлени исковете по чл. 344, ал. 1, т. 1 и 2 от КТ, като е постановено друго, с което тези искове се уважават.

Срещу решението на въззивния съд са подадени касационни жалби и от двете страни в производството, но ВКС не го е допуснал до касационно обжалване.

От писмо вх. № 824/08.02.2022г. на Министерството на правосъдието се установява, че, по заявление № РС-21-51/01.02.2021г. по описа на ИВСС, подадено от Д.Я., е било направено предложение за сключване на споразумение, но не прието, с което процедурата по глава IIIа от ЗСВ се счита за изчерпана.

Към писмото е приложено копие от писмото с предложението за споразумение, от което е видно, че ИВСС е предложил на Я. обезщетение от 2900 лв. за забавеното разглеждане на делото.

Удостоверена е датата на получаването му от страна на адв. Ю. (л. 17 от делото), но няма данни за последващи действия във връзка с него.

С определение от 23.02.2022г. по делото е приет заверен препис от искова молба вх. № 2001427/17.01.2019г. в СРС, по която е образувано гр.д. № 2706/2019г. по описа на този съд. От съдържанието ѝ се установява, че със същата е предявен иск по чл. 71, ал. 1, т. 3 от ЗЗДискр. с цена 15075 лв.

С определение от 05.04.2022г. по делото е приет повторно изпратеният заверен препис от същата искова молба, както и следните доказателства:

- решението по гр.д. № 2706/2019 г. по описа на СРС (невлязло в сила), с което на Я. е присъдено обезщетение от 1000 лв. за установено по-неблагоприятно негово третиране в сравнение с други трудоустроени лица;
- трудова книжка на Д. В. ЯНК.;
- благодарствено писмо вх. № 100-7903/14.08.2003г. в „Л.С.“ ЕАД;
- диплома за завършено висше образование на Д. В. ЯНК.;
- експертни решения на ТЕЛК за Д. В. ЯНК. от 07.10.2004г., 14.01.2008г., 25.08.2009г., 15.08.2012г. и 22.10.2013г.;
- допълнително споразумение към трудов договор № 313/29.10.2004г.;

- препис – извлечение от Протокол № 14/08.08.2013г. от заседанието на съвета на директорите на „Л.С.“ ЕАД;
- Заповед № 508/28.08.2013г. на изпълнителния директор на „Л.С.“ ЕАД;
- Заповед № 30/30.08.2013г. на изпълнителния директор на „Л.С.“ ЕАД;
- Жалба от Д. В. ЯНК. и В. С. Д. до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията рег. № 13-00-708/12.11.2013г.;
- Писмо на ГИТ – дирекция „Инспекция по труда“ София – до Д. В. ЯНК..

От показанията на св. Г. Я.а – съпруга на ищеца – се установява, че съпругът ѝ бил завел дело за незаконно уволнение през 2015 г., като постоянно се ядосвал, че едно трудово дело отнема толкова време. Бил напрегнат, изнервен и потиснат, изгубил вяра в справедливостта и в съдебната система. Забавянето на производството било предмет на коментари в семейството. Според свидетелката, не са имали други проблеми, освен забавянето на неговото дело. Това се отразило и на здравословното му състояние, като се увеличил процентът на неработоспособност. Свидетелката подчертава значението на делото за ищеца, с оглед очакваното от него обезщетение и тежкото заболяване на едно от децата му. Уточнява, че периодът, през който се е ядосвал от липсата на справедливост и продължителността на разглеждане на делото, е след уволнението му. Именно незаконното уволнение и това, че не може да докаже своята правота, били най- притеснителното нещо за ищеца. Много трудно намерил работа. Уточнява, че преосвидетелстването със завишен процент неработоспособност се дължало на заболяване „киста в мозъка“. Според лекарски предписания, трябвало да се избягват стресови ситуации, за да не се пукне и да няма фатален изход.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното.

Предявен е иск с правна квалификация чл. 26 от ЗОДОВ за солидарно осъждане на двама ответници да заплатят на ищеца обезщетение на претърпени от него неимуществени вреди от забавено разглеждане на гр.д. № 24335/2015г. на Софийския районен съд.

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 2 от ЗОДОВ, при произнасяне по такъв иск съдът взема предвид общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти, които имат значение за правилното решаване на спора.

Както е указано с доклада на делото, в тежест на ищеца по този иск е да докаже качеството си на страна по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС, приключили с положителен за него резултат, както и продължителността на тяхната висиящност, а също и конкретни претърпени от него неимуществени вреди от посочения в исковата молба вид (потиснатост, притесненост и психическа затормозеност от несигурността за крайния изход на делото, загуба на доверие в съда и неговата ефективност, влошаване на здравословното му състояние с увеличаване на процента трайно намалена работоспособност, влошаване на семейните му отношения и стрес), както и причинната връзка между тези неимуществени вреди от една страна, и продължителността на производството по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и

в.гр.д.№ 15740/2018 г. на СГС - от друга страна.

Съответно, в тежест на ответниците е било доказването на наличието на паралелно водено съдебно производство за обезщетение на идентични неимуществени вреди поради дискриминация, както и предприетите действия срещу забавяне на производството по делото.

1. По първата предпоставка – продължителност на съдебните производства, по които ищецът е бил страна:

В случая, от приложените към настоящото дело гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС се установява, че Я. е бил ищец по първото от тези две дела и жалбоподател по второто.

По отношение на продължителността на тези производства и резултата от тях, съдът намира следното:

- Видно от исковата молба, по която е било образувано гр.д. № 24335/2015 г. на СРС, с нея са предявени обективно кумулативно съединени искове с правна квалификация чл. 344, ал. 1, т. 1 от КТ, чл. 344, ал. 1, т. 2 от КТ и чл. 317, ал. 4, вр. чл. 217 от КТ. Противно на поддържаното от ищеца, тези искове не е следвало да се разглеждат по реда на бързото производство, тъй като искът по чл. 317, ал. 4, вр. чл. 217 от КТ не е сред изчерпателно изброените в чл. 310, ал. 1 от ГПК (т.е. се разглежда по общия исков ред), а, съгласно разпоредбата на чл. 310, ал. 2 от ГПК, при обективно съединяване на иск, предвиден в ал. 1, с иск, който подлежи на разглеждане по общия исков ред, не се допуска бързо производство! Следователно, ищецът не е имал основание да очаква, съдът да съблюдава кратките процесуални срокове по чл. 311, ал. 1, чл. 312 и чл. 316 от ГПК, а неспазването им не следва да се тълкува като нарушение по чл. 26 от ЗОДОВ, годно да причини неимуществени вреди.
- Видно от материалите по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС, исковата молба е постъпила в съда на 05.05.2015г.; на 13.05.2015г. е постановено разпореждане по чл. 131 от ГПК за изпращане на препис от нея на ответника; на 29.07.2015г. е постъпил отговор, а на 06.08.2015г. съдът е насрочил делото за разглеждане в открито съдебно заседание на 20.11.2015г. и се е произнесъл по доказателствените искания. Според настоящия съдебен състав, тези действия на СРС са били извършени своевременно и експедитивно, като не са довели до неоправдано забавяне на делото, вкл. и с определената дата за първото открито съдебно заседание, като се има предвид, че част от периода между нея и определението за насрочване попада в съдебната ваканция (чл. 329 от ЗСВ). Следващите открити съдебни заседания са били насрочвани през разумни и относително равни интервали от време, с оглед натовареността на СРС, необходимостта от предоставяне на достатъчно време за изготвяне на заключения по допуснатите експертизи, както и обстоятелството, че в част от случаите делото е било отлагано за дати след съдебна ваканция, респ. инвентаризация, през които периоди съдът

не е бил длъжен да провежда открити заседания. Единствено изключение от този общ извод може евентуално да се търси в отлагането на делото от 16.03.2016г. за 10.10.2016г., но е спорно, дали този период от време е неразумно дълъг, тъй като от друга страна е видно, че опитът за последващо отлагане на делото за по- кратък период (от 24.02.2017г. за 19.05.2017г.) е довел до неизготвяне на заключения по допуснатите експертизи и неявяване на вещите лица, което е наложило ново негово отлагане за след съдебната ваканция. Същевременно следва да се отбележи коректността на съдията- докладчик и ангажираността му с бързото разглеждане на делото, тъй като при невъзможност да проведе заседанието на 17.02.2017г. поради негов ангажимент във ВСС, той е отложил делото само за след една седмица – на 24.02.2017г. При тези данни настоящият съдебен състав намира, че единственото безспорно забавяне на дело № 24335/2015г. на СРС извън разумния срок по смисъла на чл. 26 от ЗОДОВ и чл. 6, § 1 от КЗПЧОС се дължи на постановяване на съдебното решение едва на 12.06.2018г., т.е. почти седем месеца след последното открито съдебно заседание по него. Не следва да се отчита като забавяне изпращането на делото на въззивната инстанция през м. ноември 2018г. по постъпила въззивна жалба от 29.06.2018г., тъй като междувременно, на 24.07.2018г. ответникът е подал молба за допълване на постановеното решение в частта за разноските, на 19.09.2018г. е постъпил отговор на тази молба, а съдът се е произнесъл по нея на 24.10.2018г. Преписи от определението по чл. 248 от ГПК са били връчени на страните съответно на 29.10.2018г. и 01.11.2018г., като, след изтичане на срока за неговото обжалване, съдът е изпратил делото на Софийския градски съд с писмо от 21.11.2018г., т.е. отново в разумен срок.

- По в.гр.д. № 15740/2018г. на СГС се установява, че делото е постъпило в този съд на 23.11.2018г. и е било разпределено на съдия- докладчик на същата дата; с определение от 13.02.2019г. е било насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание на 14.10.2019г., в което е бил даден ход на устните състезания, а решението по делото е постановено на 26.02.2020г. При тези данни следва да се приеме, че макар и в минимален размер, е налице забавяне на разглеждането на делото и в този съд, тъй като определението за насрочване на делото е постановено почти четири месеца след постъпването му в съда, като е определена дата за разглеждането му след осем месеца, без междувременно да са били извършвани други процесуални действия по него. Освен това, въззивното решение е постановено около четири месеца и половина след последното открито съдебно заседание, т.е. извън тримесечния срок, който съдебната практика и ВСС приемат за разумен (арг. от Решение № 260108 от 23.11.2020 г. на ОС - Перник по гр. д. № 41/2019г.).
- Във връзка с релевантната обща продължителност на делото (арг. от Решение № 30 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2125/2018 г., III г. о.,

ГК), съдът намира, че тя е била обусловена в решаваща степен от неговата голяма фактическа и правна сложност и необходимостта от събиране на многобройни и разнообразни доказателства, в резултат от което дори само първоинстанционното дело е с внушителния обем от 2052 страници. Освен това, отлагането на делото за следващи открити съдебни заседания е било провокирано или от неизготвяне на заключения по допуснатите експертизи, или от тяхното оспорване и уважаване на исканията на страните за допускане на допълнителни и повторни експертизи, т.е. от волята на страните и от обективни обстоятелства извън възможностите на съда. Наистина, тълкуването на чл. 2б, ал. 2 от ЗОДОВ, дадено от съдебната практика (Решение № 272 от 27.01.2020 г. на ВКС по гр. д. № 924/2019 г., IV г. о., ГК), е в смисъл, че като съпричиняване на забавянето на делото от страна на ищеца следва да се отчете само забавянето, предизвикано от негово виновно (недобосъвестно) поведение, каквото в конкретния случай липсва. Не може да се пренебрегнат, обаче, неговите многобройни искания и оспорвания в качеството им на фактори, увеличаващи сложността на делото. Тя, от своя страна, обективно и неизбежно забавя хода на производството поради необходимостта от извършване на повече и по-разнообразни процесуални действия от страна на съда, с цел изясняване на делото от фактическа страна и подготвяне постановяването на правилно и законосъобразно решение. Нещо повече: съгласно изричната разпоредба на чл. 2б, ал. 2 от ЗОДОВ, при преценка основателността на иска съдът е длъжен да вземе предвид фактическата и правна сложност на делото, както и поведението на останалите участници в процеса (напр. в случая – вещите лица, които не са изготвили заключение в срок). Поради това и с оглед изложените по-горе съображения, настоящият съдебен състав намира, че забавянето на делото се е дължало предимно на обективни причини, а единствените забавяния, за които ответниците следва да носят отговорност, са допуснати при постановяване на съдебни актове от първата и въззивната инстанция извън разумния тримесечен срок след приключване на устните състезания, както и при насрочването на първото открито съдебно заседание по делото пред въззивния съд почти единадесет месеца след постъпването му в този съд.

2. По втората предпоставка – претърпени неимуществени вреди:

С исковата молба се претендира, че ищецът е претърпял неимуществени вреди от забавянето на съдебното производство, изразяващи се в потиснатост, притесненост и психическа затормозеност от несигурността за крайния изход на делото, загуба на доверие в съда и неговата ефективност, влошаване на здравословното състояние с увеличаване на степента на трайно намалената му работоспособност, както и влошаване на семейните му отношения и стрес.

За доказване на тези вреди са ангажирани показанията на св. Я.а (съпруга на ищеца), от които се установява, че съпругът ѝ непрекъснато се ядосвал от продължителността на трудовото дело, както и че бил напрегнат,

изнервен и потиснат, изгубил вяра в справедливостта и в съдебната система. Свидетелката сочи също, че забавянето на производството се коментирало в семейството, като това е било основен техен проблем, а най- притеснителното нещо за ищеца била невъзможността да докаже своята правота. Според нея, това рефлектирало и върху здравословното състояние на ищеца чрез увеличение на процента на неговата неработоспособност поради киста в мозъка, във връзка с което заболяване е трябвало да избягва стресови ситуации.

Обективни данни за здравословното състояние на Я. се съдържат в приетите с определение от 05.04.2022г. експертни решения на ТЕЛК от 07.10.2004г., 14.01.2008г., 25.08.2009г., 15.08.2012г. и 22.10.2013г. С първото от тях са му определени 76% неработоспособност поради заболяване с водеща диагноза „болести на междупрешленните дискове“ – дискова херния и двустранна радикулопатия. Със следващите три решения процентът неработоспособност е намален до 50% и е отпаднало заболяването „двустранна радикулопатия“, но е отразена „долна парапареза“. Хронологически последното решение не определя такъв процент, а е издадено във връзка с писмо от работодателя относно необходимостта от трудоустрояване, респ. необходимост от съгласие на Инспекцията по труда при уволнение или преместване на друга работа.

Отношение към здравословното състояние на ищеца имат и приложените към исковата молба ЕР на ТЕЛК от 19.05.2017г. и 08.05.2020г. С първото от тях на Я. е определена 60% неработоспособност, като към вече съществуващите заболявания е добавено „доброкачествено новообразувание на главния мозък и други части на централната нервна система – арахноидна киста (тилно)“. С второто решение процентът неработоспособност е увеличен до 75% без промяна на вида на заболяванията.

При тези данни съдът намира, че, безспорно, здравословното състояние на Я. се е влошило през периода на висящност на гр.д.№ 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д.№ 15740/2018 г. на СГС, а причинната връзка между това влошаване и продължителността на съдебното производство ще бъде обсъдена по- долу.

За доказани следва да се приемат и обичайните негативни емоции – напрежение, изнервеност, потиснатост, загуба на вяра в справедливостта и в съдебната система, притеснение от невъзможността за доказване на правотата на ищеца. От една страна, те се установяват от показанията на св. Я.а, а от друга страна, по отношение на неимуществените вреди от такъв вид съществува житейско предположение, че неразумната продължителност на производството винаги причинява такива. В същия смисъл е трайната практика на ВКС (Решение № 122 от 28.10.2020 г. на ВКС по гр. д. № 611/2020 г., III г. о., ГК, Решение № 6 от 11.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1555/2021 г., IV г. о., ГК, Решение № 60242 от 13.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 339/2021 г., III г. о., ГК), според която *„по начало не е необходимо да се доказват изрично обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, когато съдебното производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения и безпокойство за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, накърняване на чувството за справедливост и на доверието му в държавността поради забавяне на делото“*, както и практиката на ЕСПЧ (Решение от 24.07.2003 г. на ЕСПЧ по делото Смирнова срещу Русия (Smirnova v. Russia) по жалби № 46133/1999 и 48183/1999 г., III отделение на Съда), според която *„някои видове морални*

вреди, включително и емоционалното страдание, поради самото си естество не винаги могат да бъдат предмет на несъмнено доказване ... Това не пречи Съдът да присъди обезщетение, ако намери, че разумно може да се приеме, че даден жалбоподател е претърпял вреди, изискващи парично обезщетяване“.

На последно място, съдът намира за недоказани твърдения в исковата молба неимуществени вреди от вида на напрежение в семейството и стрес, тъй като за тези обстоятелства не са ангажирани доказателства.

3. По третата предпоставка – причинна връзка:

В отговор на изричните указания на съда, че ищецът не сочи доказателства за причинна връзка между претендираните от него неимуществени вреди и продължителността на производството по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС, в първото открито съдебно заседание по делото адв. Ю. е заявил, че тази връзка ще бъде доказана с показанията на допуснатия свидетел (л. 28 от делото).

Настоящият съдебен състав намира, че тези показания не установяват друга причинна връзка, освен вече презюмираната по-горе такава между забавеното разглеждане на делата и обичайните неимуществени вреди от това.

Не следва да се ценят показанията на св. Я.а в частта им, според която забавянето на производството било основен семеен проблем, а най-притеснителното нещо за ищеца била невъзможността да докаже своята правота. По този въпрос следва да се съобразят ангажираните от ответниците доказателства за наличие на други съдебни производства, по които ищецът е бил страна през процесния период на разглеждане на гр.д.№ 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС:

- Видно от приетите с определение от 05.04.2022г. заверен препис от искова молба от 17.01.2019г. и решението по образуваното по нея гр.д. № 2706/2019 г. по описа на СРС, през част от процесния период той е бил ищец по това дело с предмет - обезщетение по чл. 74 от ЗЗДискр във връзка с по-неблагоприятно негово третиране в сравнение с други трудоустроени лица при същия работодател – „Л.С.“ ЕАД.
- Това дело е било предшествано от административна процедура (производство пред КЗД по преписка № 102/2015г.) по установяване на дискриминационно отношение на „Л.С.“ ЕАД спрямо Я., както и инициирани във връзка с нея адм. д. № 10925/2016г. на АССГ и адм.д. № 4598/2017г. на ВАС, приключило на 27.12.2018г., по които Я. е бил заинтересована страна, респ. ответник (виж. заверените преписи от съдебни решения на л. 28 – 34 от в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС).
- От заверените копия от съдебни актове на л. 40 – 45 от в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС се установява, че Я. е бил страна и по адм. д. № 6217/2016г. на АССГ, приключило на 18.05.2018г., образувано по негова жалба срещу ЕР № 0455 от заседание № 67/09.05.2016г.

Горните обстоятелства налагат извод, че през целия процесен период от 2015г. до 2020г. ищецът е бил страна и по други съдебни и административни

производства, част от които са приключили с негативен за него резултат. Поради това настоящият съдебен състав намира за житейски неправдоподобно, именно минималното забавяне на процесното производство да е било основен източник на притеснение за ищеца и основен проблем за семейството му.

Не следва да се ценят показанията на разпитаната свидетелка и в частта им за вредоносно отражение на процесните дела върху увеличената неработоспособност на ищеца, тъй като, видно от последните две ЕР на ТЕЛК, тя се дължи на доброкачествено новообразуване – арахноидна киста, без да има данни, това заболяване да е провокирано от установените по-горе притеснение, напрежение, изнервеност, потиснатост и загуба на вяра в справедливостта и в съдебната система, а и нито в ЕР на ТЕЛК, нито в други документи, тези обстоятелства не се сочат като причиняващи го фактори.

Също така следва да се отбележи, че в нито едно от ЕР на ТЕЛК нервното напрежение, притеснението и стресът не се сочат като медицински противопоказания за описаните заболявания, което допълнително компрометира идеята за възможна връзка между тях.

По тези съображения съдът намира за недоказани както претендирания от ищеца психосоматичен генезис на обективно влошеното му здравословно състояние, така и връзката на последното с установените по делото негативни изживявания от забавеното разглеждане на делото.

На последно място, следва да се има предвид и факта, че резултатът от това дело не е изцяло в полза на ищеца. Решението на СРС е било потвърдено в частта му, с която е отхвърлен искът на Я. по чл. 317, ал. 4, вр. чл. 217 от КТ, и отменено – в частта му, с която са отхвърлени исковете по чл. 344, ал. 1, т. 1 и 2 от КТ, като вместо това тези искове са били уважени. Това е и крайният изход от процесното съдебно производство, тъй като решението на въззивния съд не е било допуснато до касационно обжалване и е влязло в сила. Поради това не следва да се кредитират показанията на св. Я.а относно голямото значение на забавянето на делото за ищеца, с оглед очакваното от него обезщетение, тъй като, както се посочи по-горе, именно искът за присъждане на обезщетение е бил отхвърлен изцяло.

С оглед гореизложеното, съдът намира, че искът на Д.Я. по чл. 26 от ЗОДОВ, предявен срещу СРС и СГС, е доказан по основание, доколкото в настоящото производство се установи необосновано (макар и неголямо) забавяне при постановяване на съдебните актове по същество по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС, както и при насрочване на първото открито съдебно заседание по делото пред въззивния съд.

За да определи размера на обезщетението, съдът взе предвид трайната съдебна практика (напр. Решение № 60242 от 13.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 339/2021 г., III г. о., ГК, Определение № 439 от 26.05.2022 г. на ВКС по гр. д. № 106/2022 г., III г. о., ГК, Решение № 264817 от 16.07.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 62/2021 г., и др.) съгласно която размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя съобразно критерий за справедливост по чл. 52 ЗЗД, вр. § 1 от ПЗР на ЗОДОВ, както и с оглед разясненията в т. II от ППВС № 4/23.12.1968 г., като за база се вземат икономическите показатели и

стандарта на живот в страната, а също и възприемането на понятието "справедливост" на съответния етап от развитие на обществото в държавата. При това, обезщетението не бива да служи за неоснователно обогатяване, а следва да се съобрази, че осъждането на ответника само по себе си носи морално удовлетворение на ищеца и също има обезщетителен ефект за него, както и въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя.

Също така, следва да се съобразят нормативно закрепените критерии в чл. 26 от ЗОДОВ, като се отчитат специфичните особености на съдебното производство – напр. неговата обща продължителност, степента на забавянето му, фактичската и правна сложност, предмета на делото и значението му за ищеца, поведението на последния и – евентуално – допринасяне за забавянето.

При съобразяване с горните принципни положения, настоящият съдебен състав намира, че специфичен фактор, обуславящ определяне на обезщетение в относително по- висок размер, е значението на делото за ищеца, с оглед трудовия му характер, но все пак – не толкова, колкото по наказателни дела.

От друга страна, обстоятелства, обуславящи определяне на обезщетение в относително по- нисък размер, са:

- Минималното забавяне на делото над разумния срок, с оглед неговата висока фактическа и правна сложност, която донякъде оправдава разглеждането и справедливото му решаване в по- дълъг срок, още повече, че не винаги разумният срок задължително трябва да е кратък. Бързината не е единствен критерий за качество на съдебната дейност. Съгласно практиката на ЕСПЧ, концепцията за разумен срок по смисъла на чл. 6 от КПЧОС отразява оптималния баланс между продължителността и качеството на разглеждане на делото. В този смисъл, по дело № 31382/96 (*Kurzac v. Poland*) ЕСПЧ е отбелязал, че подходът следва да бъде индивидуален, като се отчитат специфични характеристики и се съблюдават критерии като напр. сложност на делото, поведение на ищеца и на компетентните органи, както и значението на делото за ищеца. Също така, по казуса *Boddaert v. Belgium*, ЕСПЧ е посочил, че чл. 6 изисква, съдебните производства да бъдат бързи, но той регламентира и по- общия принцип на правилното правораздаване. Поради това настоящият съдебен състав намира, че бързината не може да бъде нито самоцел на правораздаването, нито единствен критерий за преценка на разумността на срока по чл. 26 от ЗОДОВ.
- Видът на претърпените вреди, които, както се обоснова по- горе не са надхвърлили обичайните такива.

Следва да се съобрази и актуалната съдебна практика, която присъжда обезщетения от следния порядък:

- 5000 лв. - за наказателно производство, продължило 5 години в досъдебна фаза и 16 години в съдебна фаза, като значението на това производство за ищцата е било много по- голямо, с оглед възможните последици от осъждането ѝ (Решение № 312 от 9.03.2022 г. на САС по в. гр. д. № 1630/2021 г.);

- 5000 лв. - за наказателно дело, продължило 6 години, като значението за ищеца е било много по- голямо и той е търпял по- тежки неимуществени вреди (Решение № 263369 от 25.05.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 2162/2020 г.);
- 2500 лв. – за наказателно производство, продължило 4 години 9 месеца и 10 дни (Решение № 260538 от 11.02.2022 г. на СГС по гр. д. № 5948/2020 г.);
- 1600 лв. – за разглеждане на гражданско дело на три инстанции в продължение на 6 години, 5 месеца и 7 дни, като предмет на делото е било обезщетение в размер на 386350лв., който свидетелства за много голямо значение на делото за ищцата (Решение № 30 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2125/2018 г., III г. о., ГК);
- 1000 лв. – за непостановяване на съдебно решение по гражданско дело за неоснователно обогатяване в продължение на повече от 8 години (Решение № 265558 от 30.08.2021 г. на СГС по гр. д. № 14588/2019 г.);
- 1000 лв. – за търговско дело по чл. 517, ал. 4 от ГПК, продължило около пет години и половина (Решение № 264817 от 16.07.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 62/2021 г.);

С оглед изложените по- горе принципни положения, конкретните обстоятелства по делото и насоките на съдебната практика, настоящият съдебен състав намира, че справедливото обезщетение на Д.Я. за претърпените от него обичайни презумптивни вреди от минималното забавяне на производството по гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС, е в размер на 1500 лв. От друга страна, обаче, с оглед инфлационните процеси в страната, този размер следва да бъде завишен до 1800 лв. При това следва да се отбележи, че съдът не е обвързан от размера на обезщетението, предложен на ищеца в хода на административната процедура по реда на глава IIIа от ЗСВ (арг. от Решение № 272 от 27.01.2020 г. на ВКС по гр. д. № 924/2019 г., IV г. о., ГК).

По тези съображения, искът следва да бъде уважен до размер от 1800 лв., и отхвърлен – за разликата до пълния предявен размер от 25034,62 лв.

По аргумент от Решение № 30 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2125/2018 г., III г. о., ГК, лихва върху уважения размер на иска от 1800 лв. следва да се присъди само за периода от 21.12.2020г. (датата на окончателно приключване на делото пред ВКС) до 11.06.2021г., тъй като на тази дата на ищеца е било предложено обезщетение в по- висок размер, което той не е приел, като по този начин се е поставил в забава като кредитор и така е освободил длъжниците СГС и СРС от тяхната забава.

С оглед изхода на делото и направено искане в такъв смисъл, в полза на процесуалния представител на ищеца следва да се присъди адвокатско възнаграждение по чл. 38 от ЗА в размер, пропорционален на уважената част от иска, а именно – 356 лв., а в полза на ищеца – пълния размер на заплатената държавна такса от 10 лв., съобразно разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ.

С оглед изхода на делото и направени искания в такъв смисъл, в полза на ответниците следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение. С оглед фактическата и правна сложност на делото, броя на

проведените открити съдебни заседания, съотношението между уважена и отхвърлена част от иска, както и на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, вр. чл. 37 от ЗПП и чл. 25, ал. 1 и ал. 2 от Наредбата за заплащането на правната помощ, съдът определя юрисконсултските възнаграждения в размери от по 150 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Софийския районен съд с БУЛСТАТ 831462482 и Софийския градски съд с ЕИК 000696532 да заплатят солидарно на Д. В. ЯНК. с ЕГН ***** обезщетение по чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ за забавено разглеждане на гр.д. № 24335/2015 г. на СРС и в.гр.д. № 15740/2018 г. на СГС в размер на 1800 лв., ведно със законната лихва от 21.12.2020г. до 11.06.2021г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ за разликата над 1800 лв. до пълния предявен размер от 25034,62 лв. и искането за присъждане на законна лихва за период от 11.06.2021г. до окончателно изплащане на вземането.

ОСЪЖДА Софийския районен съд с БУЛСТАТ 831462482 и Софийския градски съд с ЕИК 000696532 да заплатят солидарно на Д. В. ЯНК. с ЕГН *****, направените от него разноски в производството в размер на 10 лв. – държавна такса.

ОСЪЖДА Софийския районен съд с БУЛСТАТ 831462482 и Софийския градски съд с ЕИК 000696532 да заплатят солидарно на адв. И.Ю. с посочен адрес гр. София, Търговски дом, ет. 3, кантора № 308, адвокатско възнаграждение от 356 лв. по чл. 38 от ЗА, пропорционално на уважения размер на иска.

ОСЪЖДА Д. В. ЯНК. с ЕГН ***** да заплати на Софийския районен съд с БУЛСТАТ 831462482 разноски в производството в размер на 150 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

ОСЪЖДА Д. В. ЯНК. с ЕГН ***** да заплати на Софийския градски съд с ЕИК 000696532 разноски в производството в размер на 150 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него.

Съдия при Софийски окръжен съд: _____